KOMUNIKAT

Wyd. [illegible] Konwentu Org. Niepodl.

Nr. 98.   10. grudnia 1943   W.P. Rok V.

I. SPRAWY POLSKIE.

W związku z deklaracją teherańską premier Mikołajczyk złożył nast. oświadczenie: "Polska, która najdłużej i niezłomnie walczy z Niemcami ze szczególną tęsknotą wyczekuje zakończenia wojny. Zapowiedź uzgodnienia strategii i uderzenia na Niemcy ze wschodu, Zachodu i Południa zwiastuje szybkie zakończenie wojny. Deklaracja teherańska zapowiada nie tylko szybkie zwycięstwo, ale i trwały pokój. Polska do tego punktu deklaracji przywiązuje szczególne znaczenie. Pokój będzie o tyle trwały, o ile nastąpi aktywna współpraca państw wielkich i mniejszych i zniesione będą tyrania, niewolnictwo, ucisk i nietolerancja. Ten ustęp deklaracji głęboko zapadł w serca polskie. Polska zgłosi akces do rodziny państw demokratycznych i wyraża nadzieję, że na wyzwolonych terenach zasady demokratyczne zostaną natychmiast zastosowane. Polska przyjęła bowiem ze szczególnym zadowoleniem deklarację o Iranie, jego suwerenności i terytorialnej integralności, jak również ustęp o zwróceniu Chinom ich terenów, zawarty w deklaracji kairskiej. Widzimy w tym warunek prawdziwego pokoju, który nie może być zbudowany na krzywdzie terytorialnej innych państw. Jestem przeświadczony, że zasada ta da najlepsze wyniki dla pokoju."

"Dziennik Polski" w Londynie podnosi 2 punkty deklaracji teherańskiej: ustęp o współpracy wszystkich narodów większych i mniejszych i ustęp o wierności dla zasad Karty Atlantyckiej. "Dziennik" stwierdza, że w deklaracji nie ma żadnej wzmianki o podziale Europy na 2 strefy wpływów.

Wódz Naczelny gen. Sosnkowski wizytował pułk ułanów, przeglądając m.i. i pamiątki pułku, wśród których znajdowała się szabla zdobyta przez Niemców w Polsce, a odebrana przez Polaków w czasie walk w północnej Afryce.

W dniu 8.XII. było Święto pol. marynarki handlowej. Pan Prezydent przesłał życzenia marynarce handlowej na ręce min. Kwapińskiego. Sekretarz Związku Marynarzy ang. powiedział, że marynarze ang. mają podziw dla swych polskich kolegów, którzy prowadzą wojną o wolność Polski. "Jestem pewien, że kiedy wygramy ostatnią bitwę, Polsce przywrócona zostanie wolność i należne jej stanowisko. Wtedy nastanie okres braterstwa między ludźmi morza całego świata, a wspaniały polski port Gdynia często będzie mógł gościć ang. marynarzy."

Na posiedzeniu UNRRA min. czeski Masaryk powiedział: "Polska, Jugosławia i Grecja powinny mieć pierwszeństwo w dostawach zaopatrzeniowych, bo jakkolwiek sytuacja w całej okupowanej Europie jest ciężka, to jednak nie jest ona tak tragiczna jak w Polsce, Jugosławii i Grecji, dlatego im należy przyznać pierwszeństwo."

"Hamburger Fremdenblatt" wyraził się b. krytycznie o niem. urzędnikach, którzy przybyli do G.G. bez niczego, a nadużyciami i prostym złodziejstwem dorobili się majątków.

Londyn podaje, że w Łomżyńskim stracono 4 tys. osób w drodze represji za zgładzenie 2 gestapowców i 1 żołnierza niem.

II. WYDARZENIA NAJWAŻNIEJSZE.

6.XII. w Waszyngtonie, Londynie i Moskwie ogłoszono tekst wspólnej deklaracji o konferencji w Teheranie: "My, prez. St. Zjednoczonych, premier zjednoczonego królestwa i prem. Zw. Sow. zebraliśmy się na narady w stolicy sprzymierzonego Iranu, ustaliliśmy zasady wspólnego postępowania i wyraziliśmy zdecydowaną wolę współpracy w czasie wojny i w czasie pokoju. Co się tyczy wojny, nasze sztaby główne zebrały się, aby ustalić plany zniszczenia armii niem., osiągnięta została zupełna zgoda co do rozmiarów i czasu przeprowadzenia operacji na wschodzie, południu i zachodzie. To porozumienie jest gwarancją zwycięstwa. Co się tyczy pokoju jesteśmy przeświadczeni, że nasz układ zapewni trwały pokój. Zdajemy sobie sprawę z olbrzymiej odpowiedzialności naszych krajów i innych narodów zjednoczonych za osiągnięcie pokoju, który utworzy dobre warunki dla wielu narodów i usunie okropności wojny dla szeregu pokoleń. Z naszymi doradcami polit. rozwa-

żaliśmy zagadnienia pokoju, w którym by współpracowały i brały udział wszystkie narody duże i małe, których serca i dusze, podobnie jak nasze, dążą do złamania tyranii, niewolnictwa i nietolerancji. Powitamy radośnie każdy naród, który będzie chciał wejść do rodziny narodów demokratycznych. Żadna siła na ziemi nie może nam przeszkodzić w niszczeniu sił niem. na lądzie, łodzi podw. na morzu i przemysłu zbrojeniowego z powietrza. Będziemy atakować, bez przerwy nieubłaganie i coraz mocniej. Z ufnością spoglądamy na dzień, kiedy wszystkie narody będą mogły żyć bez tyranii, zgodnie z własnym pragnieniem i własnym sumieniem. Przybyliśmy tu z nadzieją i zaufaniem, rozstajemy się jako przyjaciele zgodni w duchu i celach, jakie sobie postawiliśmy. "Teheran 1.XII. 1943 r."

W drugiej deklaracji, która dotyczy spraw Iranu, 3 mocarstwa oceniając pomoc jaką Iran wniósł dla wspólnej sprawy przez ułatwienie transportów dla Zw. Sow. obiecują udzielić mu pomocy ekonomicznej przez mającą powstać organizację międzynarodową. Mocarstwa rozpatrywały problemy powojenne Iranu i pragną jego suwerenności i integralności terytorialnej, licząc, że Iran przyczyni się do pokoju i bezpieczeństwa na zasadach Karty Atlantyckiej, na których gruncie stoją 3 mocarstwa."

Londyn podał nast. szczegóły z konferencji. Do Teheranu pierwsza przybyła dnia 26.XI. delegacja sow. w 5 ciężkich transportowcach, pod osłoną myśliwców. Stalin przybył w mundurze marszałka Zw. Sow. w otoczeniu Mołotowa, Woroszyłowa, Timoszenki i Szaposznikowa. 27.XI. przybyli Roosevelt i Churchill. W otoczeniu Roosevelta był osobisty jego doradca Harry Hopkins, gen. Marschall, szef lotnictwa gen. Arnold, szef marynarki admir. King i szef zaopatrzenia armii. W otoczeniu Churchilla znajdował się Eden, szef sztabu imperium Allan Brook, adm. Cuningham, gen. Dill. Obecni byli również amb. W. Brytanii i St. Zjednoczonych z Moskwy. z 27.XI. odbyło się pierwsze spotkanie Roosevelta ze Stalinem wobecności 2 tłumaczy w lokalu poselstwa sow. Potem odbyła się rozmowa z prem. Churchillem. 28.XI. rozpoczęły się konferencje ogólne. Trzy pierwsze dni poświęcone były głównie zagadnieniom wojskowym, a ostatni dzień t.j. 1.XII. poświęcono głównie konferencji polit. 29.XI. odbyła się ceremonia wręczenia Stalinowi przez Churchilla w imieniu króla Jerzego VI. i narodu bryt. szabli honorowej, ufundowanej z powodu Stalingradu. Stalin wręczoną mu szablę ucałował i oddał w ręce Woroszyłowa. Następnie odbyło się przyjęcie w lokalu poselstwa bryt. Stalin wniósł toast na cześć St. Zjednoczonych, bez których przemysłu wojennego zwycięstwo nie byłoby możliwe, a drugie na cześć Roosevelta i Churchilla, których nazwał swymi sprzymierzeńcami w wojnie i przyjaciółmi. 1.XII. obiad w ambasadzie sow. kończy konferencję.

Na temat konferencji redaktor BBC stwierdza, że z deklaracji wynikają 2 wnioski. Pierwszy, że na Niemcy i ich wasali spadnie jednocześnie natarcie na 3 frontach. Drugi, że konferencja w Teheranie zniweczyła wysiłki propagandy niem., zmierzające do poróżnienia 3 mocarstw między sobą.

Kongres am. przyjął z żywem zadowoleniem tekst deklaracji. Viceprez. Wallac oświadczył, iż deklaracja dowodzi, że zwycięstwo szybko zostanie osiągnięte, a pokój będzie trwały i pewny. Cordell Hull dał wyraz wzruszeniu z jakim przyjęto w St. Zjedn. deklarację. "Prawda" i "Izwiestia" przyjęły deklarację z uznaniem. Stalin stał się w Moskwie przedmiotem gorących owacji.

Roosevelt oświadczył, że konferencja była nadzwyczaj pomyślna. "Times" stwierdza, że deklaracja zapowiada w najbliższej przyszłości operacje, jakich dotąd tej miary jeszcze nie było. Również pisma szwedzkie i tureckie podkreślają ważność uchwał i głównie jej znaczenie militarne.

Min. Richard Law oświadczył w Londynie: "Nieuniknioną jest rzeczą, aby w czasie konferencji wielkich mocarstw małe narody nie czuły się zaniepokojone, nie znając przebiegu rozmów. Nie ma jednak powodu do niepokojów. Jeżeli stosunki w Europie mają być uregulowane, to poprzednio wielkie mocarstwa muszą się porozumieć. Wielkie mocarstwa potrzebują jednak mniejszych państw jako partnerów równorzędnych dla ustabilizowania stosunków

w Europie. Wielkie mocarstwa nie tylko pragną współpracy małych państw, ale nie mogą się wprost bez nich obejść. To oświadczenie złożył min. Law na posiedzeniu reprezentantów rządów belgijskiego, holenderskiego, norweskiego i angiel. Król norw. Haakon oświadczył, że ma nadzieję, że St. Zjednoczone nie odmówią i po wojnie dalszej współpracy na terenie Europy.

Po ukończeniu konferencji w Teheranie odbyła się 3-dniowa konferencja w Kairze prez. Roosevelta, prem. Churchilla i prez. Turcji Ismet Inönu. W rozmowach brał udział min. spr. zagr. Turcji Menemenoeglu. Komunikat mówi, że dokonano przeglądu sytuacji i omówiono politykę w przyszłości. Pełne porozumienie zostało osiągnięte. W rozmowach brał też udział amb. sow. z Ankary. Prez. Inönu i min. spr. zagr. powrócili już do Ankary i odbyli posiedzenie gabinetu. Prez. Inönu przemówi na specjalnym posiedzeniu parlamentu tureckiego.

Przemowa marsz. Smutsa jest nadal powszechnie omawiana. Zwłasz za ustęp o konieczności wzmocnienia przez Anglię stosunków z państwami demokratycznymi Europy zachodniej i o współpracy W. Brytanii ze St. Zjednocz. Wicoprem. Atlie oświadczył w Izbie Gmin, że poglądy marsz. Smutsa są jego osobistymi poglądami. Rząd bryt. życzy sobie np., aby Francja jaknajszybciej odzyskała swą pozycję mocarstwa. Polityka ang. w stosunku do Francji została określona mową tronową króla Jerzego, który wyraził nadzieję, że Francja niebawem znajdzie się w liczbie mocarstw.

Prem. Smuts przybył do Kairu i po rozmowie z prez. Rooseveltem i prem. Churchillem wyraził się z uznaniem o konferencji w Teheranie. "Rok 1944 będzie prawdopodobnie największą datą w historii ludzkości. Świat stary zmarł. Sensem tej wojny jest, że stała się wstępem do świata nowych możliwości".

Dania została uznana jako państwo sojusznicze w walce z Niemcami. Rząd Boliwii wypowiedział 5.XII. Niemcom i Japonii wojnę.

W Jugosławii powstał rząd prowizoryczny, w którym nacz. wodzem został marsz. Tito. Armia Tity liczy 200 tys. żołnierza, armia gen. Michajłowicza 15 tys. Rząd jest komunistyczny. Sprzeciw zgłosił król Piotr i gen. Michajłowicz. Min. Eden odbył konferencję z królem Piotrem i prem. rządu jugosłow. w Kairze.

III. SYTUACJA NA FRONTACH.

ZACHÓD: Nie było większych akcji bojowych.

POŁUDNIE: VIII-ma armia przekroczyła rzekę Moro. V-ta armia am. opanowała szczyt Monte Camino, oraz wyrzuciła Niemców na zach. stoki góry Monte Maggiore. Monte Casino i Monte Maggiore były najpoważniejszymi punktami niem. oporu na drodze Capua-Rzym. Walki zacięte toczą się w Słowenii. W Jugosławii wojska niem. podjęły silną ofenzywę przeciw wojskom marsz. Tito. Walki toczą się w rej. Sarajewa, Bośni, Hercegowinie, Albanii. Niemców wspomagają wojska bułgarskie i horwackie.

WSCHÓD: Niemcy podjęli nowe ataki na froncie kijowskim. W wyniku nacisku niem. wojska sow. oddały szereg miejscowości w rej. Czernichowa. W Łuku Donu bolszewicy zajęli Pantajewkę 20 klm. na zachód od Znamienki, Nowaja Praga 15 klm. od Znamienki. Znamienka otoczona jest z 3 stron. W rej. Czibelowa bolszewicy przecięli linię kol. Znamienka-Śmieła.

DALEKI WSCHÓD: Miasto Czang-Cze zostało odbite przez wojska chińskie. W ten sposób została zakończona wielka bitwa, w której Chińczycy odnieśli pełny sukces. W czasie ataku floty amer. w rej. wysp Marshalla zatopione zostało 6 okrętów wojennych i 12 s... jap.

IV. RÓŻNE.

Niemcy aresztowali we Włoszech 60 tys. żydów. Ojciec św. zaprotestował po raz drugi przeciw prześladowaniu żydów.

W Izbie Gmin toczyła się dyskusja nad ukaraniem zbrodniarzy wojen. Lord Vansittort oświadczył, iż karę śmierci powinni ponieść wszyscy gestapowcy, oddziały trupich główek, sprawcy wszystkich mordów masowych, karnych ekspedycji, ci, którzy zsyłali pol. dziewczęta do domów żoł. Nie można myśleć o uzdrowieniu Niemców, zanim ci przestępcy nie zostaną ukarani.

1.XII. przemawiał z Moskwy gen. artyl. von Seydlitz na temat obrony Stalingradu. Jedynie Hitler upierał się przy obronie za wszelką cenę miasta. Wbrew zdaniu generałów. Feldmarsz

v.Mannstein, feld. von Weichs, gen. Paulus jak i szef sztabu gen. Zeizler i marsz. lotnictwa v. Richthoffen sprzeciwiali się obronie Stalingradu. Wskazywali oni na trudności zaopatrzenia VI-tej armii, na co szczególny nacisk kładł szef sztabu lotnictwa gen. Jeschoreck. Jedynie marsz. Goering zobowiązał się zapewnić zaopatrzenie VI-tej armii. Hitler, olśniony sukcesem 6-ciu dywizji otoczonych w zimie 41 roku pod Demiańskiem, których d-cą był sam Seydlitz, nie chciał wziąć pod uwagę, że co innego jest zaopatrywać 6 dywizji, a co innego 22, które wchodziły w skład VI-tej armii. Zachwalana, jako nieomylna, intuicja Hitlera stała się przyczyną klęski.

Hitler zamierzał, w razie pogorszenia się sytuacji milit. Rzymu, zmusić Papieża do przeniesienia się do Niemiec i udzielił w tym względzie marsz. Kesselringowi odpowiednich pełnomocnictw. Plan ten zdołał jednak wyperswadować Hitlerowi amb. niem. przy Watykanie, który wskazał na fatalne wrażenie jakieby to wywołało w całym świecie.

Protest rządu szwedzkiego wobec rządu niem. powitany został w W. Bryt. z wielkim uznaniem. Jestto zarazem potępienie zbrodni niem. w innych krajach okupowanej Europy. Rząd niem. protest szwedzki odrzucił. W Szwecji trwają nadal demonstracje. W Upsali odbyły się manifestacje na rzecz studentów norweskich w Oslo. Poseł szwedzki w Berlinie powrócił do Sztokholmu dla otrzymania instrukcji. Finlandia wystosowała protest z powodu aresztowania studentów norweskich.

Kardynał Bertram arcyb. z Wrocławia, potępia w liście pasterskim zasady hitleryzmu, wskazuje też na to, że Ojciec św. w ostatniej Encyklice zwraca się do chorych i inwalidów, więc do tych ludzi, którym hitlerowcy odmawiają praw do życia.

Program polit. ogłoszony przez socjalistów austriackich składa się z nast. punktów: 1/ odbudowa niepodległości Austrii, 2/ zniesienie ustaw nar. socjal, 3/ ukaranie zbrodniarzy wojennych, 4/ przywrócenie wolności polit. i osobistej, 5/ nacjonalizacji ciężkiego przemysłu, 6/ współpraca międzynarodowa, 7/ przeprowadzenie polityki socjalnej, 8/ zwolnienie nauczycieli nar.-socjal. i usunięcie podręczników, 9/ niezależność sądownictwa i zniesienie kary śmierci, 10/ zniesienie ustawodawstwa krzywdzącego pracę kobiet.

W St. Zjednoczonych co 4 minuty, 48 sekund wychodzi z fabryki jeden samolot. Program budowy floty morskiej amer. został przekroczony o 1/4 miliona. Ogółem wybudowano 25 milionów 3 tys. ton. Przeciętnie buduje się w St. Zjedn. 5 statków dziennie.

Zastępca d-cy lotnictwa bombowego ang. oświadczył, że spośród 17 wielkich miast zach. Niemiec, 9 zostało już tak zniszczonych, że wystarczy jeszcze jeden nalot, aby wogóle zaprzestały istnieć. Wszystkie 17 miast są teraz już raczej obciążeniem dla Niemiec niż pomocą. W szeregu miast intesywność nalotów wynosiła 50 ton bomb w ciągu godziny na przestrzeń 1 klm². Oznacza to, że natężenie nalotów było 80 razy większe niż na Londyn.

W ciągu 11 mies. tego roku RAF dokonał 85 tys. wypadów dziennych na zach. Europę.

Dyr. produkcji am. J. Burns oświadczył, iż do dnia 7. XII. ST. Zjednoczone wyprodukowały od początku wojny 150 tys. samol. Od listopada 1941 r. produkcja am. ogólna wzrosła 6 1/2-krotnie. Obecnie St. Zjedn. mają 7 1/2 miliona armii lądowej, z tego 2 i 8/10 milionów w lotnictwie. Flota ma 840 okrętów wojen., od lata 1941 r. wzbogaciła się o 333 okrętów woj. Obecnie pierwszeństwo ma budowa barek desantowych, których będzie 80 tys.

----000----

Na fundusz prasowy złożono w zł: Burda 50, C, k.n. 20, XY 22, S 20, A.H. 20, Eli 40, Klin 25, Wyrwa 50, Trembita 50, Motos 50, Marysia 150, Jurek 6. Tur 1000 ark. p., Adam 1800 ark. p. Fundusz specjalny: Niedzwiedź 200, Swój 20, Czwórka 20, Wiesio 20, Afryka 30, Michał 10, Hajda 10, Grosz 10, Fok 30, Kodaña 10, Wanda 50, Dymak I 50, Dymak II 50, Dymak III 20, Ruta wełniane rękawiczki i skarpetki, Felicja kawa, zapałki.

<u>Z ostatniej chwili:</u> Nacz. Wódz przeprowadził rewizję sztabowe na Bl. Wsch. Oddziały V-tej armii zdobyły Monte Croce. Cały masyw Mte Camino i Mte Maggiore oczyszczony.

--00--